

Posudek vedoucího na magisterskou diplomní práci

POLÁK, Milan. *Psychoterapie jako hermeneutický výkon*. Praha: FHS UK, 2024.

Záměr a povaha práce:

Předložená práce si klade za cíl ukázat, že psychoterapie je speciální hermeneutickou disciplínou, a to proto, že usiluje o porozumění a sebe-porozumění, což zároveň znamená, že obnáší výkon interpretace.

Naplnění záměru vychází z představení základních stanovisek a přístupů moderní filosofické hermeneutiky Martina Heideggera, Hans-Georga Gadamera a Paula Ricoeura. V práci se přitom z koncepcí těchto myslitelů předvedou především ty motivy a ohledy, které korespondují s odpovídající problematikou v psychoterapii. Hermeneutická témata v psychoterapii pak autor představuje v teoriích či reflexích psychoterapeutické práce u Jiřího Mrkvičky, Franca. C. Richardsona, Richarda D. Chessicka, Johna Ch. Christophera ad. Autor se na těchto koncepcích snaží ukázat, že psychoterapie je univerzálně hermeneutickým výkonem, a to jak ze strany psychoterapeuta, tak také ze strany pacienta. Ukazuje přitom mj. to, že psychoterapeuti sice hermeneutickou problematiku „objevili“ nezávisle na filosofii, že však zároveň záměrná recepce filosofické hermeneutiky v psychoterapii pro ni přináší řadu dalších obohacujících a prohlubujících náhledů.

Závěr práce stručně shrnuje předtím představené perspektivy a souvislosti, a to s důrazem na otázku, co může studium a osvojení hermeneutiky přinést psychoterapeutické praxi.

Komentář:

Na začátku komentáře musím s potěšením konstatovat, že na výsledné podobě práce je v porovnání s konzultovanými přípravnými verzemi vidět významný pozitivní posun jak v argumentačním podání věcných výkladů, tak i ohledně formulací a volby pojmosloví.

Pro hodnocení práce je také důležité připomenout, že z obširných a vrstevnatých koncepcí u Heideggera, Gadamera a Ricoeura autor záměrně referuje pouze to, co potřebuje pro srovnání s odpovídající problematikou v psychoterapii, a že v práci nejde o podání celku jejich myslitelských postojů. V tomto ohledu vidím podané výklady jako dostačující a představené vždy celkově přiměřeným způsobem.

Nicméně k práci, kterou jinak vcelku považuji za zdařilou, mám i několik výhrad k dílčím či drobným pokleskům.

Poznámky ohledně konkrétních záležitostí:

Po formální a stylistické stránce bych vytknul dvě věci. Jednak že dlouhý tok textu se měl častěji členit na odstavce, aby text byl přehlednější. A dále bych vytknul řídké užívání odkazů na původní místa výkladu. Člověk neznalý původních textů by se v tom mohl ztratit.

Výklady jednotlivých myslitelů začínají vždy obecným uvedením a pokusem o celkovou charakteristiku jejich filosofii. Jednak značné části těchto úvodů mohly být součástí celkového uvedení k hermeneutické části práce, a jednak tyto obecné úvody a charakteristiky jsou mnohdy zkratkovité a pro neznalého čtenáře by mohly být i zavádějící. Toto uvádění se tedy mohlo i vynechat a jít rovnou k meritu věci (např. s. 5 n.).

Přestože autor v odevzdané verzi značně doladil věcné výklady a formulace, pořád ještě na některých místech zůstává jistá výkladová nedisciplinovanost, která možná vzniká tím, že se autor snaží sledovaná témata formulovat vlastními slovy, nedrží se tedy otrocky původních znění, což je chvályhodné, nicméně tento vlastní výklad občas překročí mez, kde se pak použítá terminologie i formulace již příliš vychýlí od původního významu (viz např. hned vymezení Heideggerova pojetí fenomenologie na s. 7). Někdy zase autor použije pojmosloví, které by např. pro Heideggera bylo nepřijatelné (viz např. pojem „prožívání“ na s. 14). Celkově to při formulování výkladů chtělo ještě větší preciznost.

Jako příklad toho, že formulace a volená terminologie může pro čtenáře zkreslovat význam lze vidět tam, kde se autor – alespoň na rovině formulační – ne zcela odpoutal od substanciálního a subjekt-objektového vidění sledovaných záležitostí (viz např. 11).

Smysl a celkový význam sledovaných motivů podává autor sice vždy správně, nicméně v postupu výkladu se mnohdy vyskytnou dílčí nepřesnosti, které pak na daném místě narušují i souladnost celkového smyslu sledované věci (viz např. již zmiňovaný výklad fenomenologie na s. 8).

Na další drobné výkladové nesrovnalosti a nepřiměřené formulace upozorňuji autora zvláště v komentářích vložených přímo do textu práce, které jsem mu dal k dispozici, už je však nezahrnuji do posudku.

Jako pozitivum chci naopak zase vyzdvihnout to, že autor se snaží referované výklady doprovodit a rozvést vlastními příklady, což svědčí o tom, že referovanou tematiku si skutečně vlastním způsobem osvojil.

Část věnovaná psychoterapii se příliš dlouho soustředí na obecné představování rozdílných psychoterapeutických přístupů. Opět by bývalo lepší jít rovnou k výkladům problematiky rozumění, řeči a dialogu na konkrétních vybraných přístupech. Celkově bych pak také propracování hermeneutických prvků v psychoterapii očekával hlubší a obsírnější (viz s. 65–66).

Celkové hodnocení:

Práci doporučuji k obhajobě, celkově ji považuji za velmi zdařilou, nicméně vzhledem k drobným či dílčím pokleskům navrhuji předběžně pro obhajobu hodnocení **mezi výborně a velmi dobře** s tím, že o definitivním výsledku rozhodne průběh obhajoby.

V Praze 2. srpna 2024

Mgr. Jaroslav Novotný, Ph.D.